

UCHWAŁA Nr 209a PREZYDIUM RZĄDU

z dnia 19 marca 1955 r.

w sprawie zabezpieczenia rolnictwa w siłę roboczą na okresy szczytowego natężenia robót.

Podjęte w myśl postanowień II Zjazdu PZPR środki, zmierzające do wzmoczenia materialnego zainteresowania pracą w rolnictwie, wpłynęły na zmniejszenie nadmiernego odpływu siły roboczej do pozarolniczych gałęzi gospodarki narodowej.

W ciągu roku 1954 zwiększył się udział pracowników stałych w stosunku do ogółu pracujących w państwowych gospodarstwach rolnych. Mimo to w szeregu rejonów kraju, a szczególnie w województwach zachodnich, w dalszym ciągu dają się odczuć niedobory siły roboczej w rolnictwie, wpływające ujemnie na terminowe przeprowadzanie prac rolnych, szczególnie w okresie kampanii żniwno-omłotowej i zbioru okopowych. Państwowe ośrodki maszynowe nie uwzględniają w dostatecznej mierze pomocy dla spółdzielni produkcyjnych i gospodarstw indywidualnych w rejonach deficytowych pod względem siły roboczej.

Brak dokładnej znajomości terenów i terminów występowania niedoborów siły roboczej utrudnia kierowanie werbunkiem robotników oraz pomoc społeczną dla państwowych gospodarstw rolnych.

Administracja państwowych gospodarstw rolnych oraz prezydium rad narodowych w dalszym ciągu nie wykazują dostatecznej troski o warunki bytowe robotników, co utrudnia stabilizację załóg państwowych gospodarstw rolnych.

W celu zapewnienia rolnictwu siły roboczej i pociągowej w rozmiarach niezbędnych dla terminowego przeprowadzenia prac polowych w okresie szczytowego natężenia robót Prezydium Rządu uchwała, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. W okresie siewów wiosennych, kampanii żniwno-omłotowej i zbioru okopowych, zwiększone zapotrzebowanie na siłę roboczą należy pokrywać w pierwszej kolejności przez maksymalne wykorzystanie miejscowych i zamiejscowych rezerw siły roboczej w rolnictwie.

2. Po wykorzystaniu miejscowych i zamiejscowych rezerw siły roboczej w rolnictwie państwowe gospodarstwa rolne korzystać będą z pomocy społecznej.

§ 2. Dla zbadania potrzeb poszczególnych terenów w zakresie siły roboczej prezydium rad narodowych i zespoły państwowych gospodarstw rolnych sporządzać będą corocznie szacunkowe bilanse siły roboczej przede wszystkim na okresy szczytowego natężenia robót.

§ 3. 1. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Minister Rolnictwa wydadzą zarządzenie w sprawie sporządzenia przez prezydium powiatowych rad narodowych bilansów siły roboczej na okresy szczytowego natężenia robót w rolnictwie, uwzględniające próbne sporządzenie w niektórych powiatach bilansów jeszcze w roku 1955.

2. Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego wyda instrukcję w sprawie metody i trybu sporządzania bilansów siły roboczej przez zespoły państwowych gospodarstw rolnych.

§ 4. Bilanse siły roboczej, o których mowa w § 2, będą służyły prezydiom rad narodowych do podjęcia akcji zmierzającej do uzupełnienia niedoborów siły roboczej, a w szczególności do:

- 1) udzielania niezbędnej pomocy spółdzielniom produkcyjnym i pracującym chłopom przez państwowe ośrodki maszynowe oraz właściwego rozdziału maszyn dla gminnych ośrodków maszynowych;
- 2) zabezpieczenia siły pociągowej dla pracujących chłopów w myśl przepisów dekretu o pomocy sąsiedzkiej w rolnictwie;
- 3) zarządzenia w razie potrzeby przez prezydium wojewódzkich rad narodowych przerw w nauce dla młodzieży starszych klas szkół ogólnokształcących w okresie zbioru okopowych na terenach deficytowych pod względem siły roboczej na okres nie przekraczający dwóch tygodni;
- 4) opracowania planów akcji osadniczej;
- 5) wyznaczenia zadań werbunku siły roboczej do państwowych gospodarstw rolnych z terenów przeludnionych.

§ 5. Minister Oświaty wyda szczegółowe przepisy w sprawie, o której mowa w § 4 pkt 3.

II. Zapewnienie państwowym gospodarstwom rolnym siły roboczej.

§ 6. Ustala się następujące źródła pokrycia zapotrzebowania na robotników w okresie szczytowego natężenia robót w państwowych gospodarstwach rolnych:

- 1) zorganizowany werbunek robotników miejscowych i zamiejscowych;
- 2) pomoc społeczna pracowników uspołecznionych zakładów pracy organizowana z inicjatywy Centralnej Rady Związków Zawodowych;
- 3) pomoc społeczna studentów organizowana z inicjatywy Zrzeszenia Studentów Polskich;
- 4) pomoc społeczna młodzieży szkół średnich i zasadniczych szkół zawodowych w okresie kampanii żniwno-omłotowej, organizowana przez ministerstwa nadzorujące szkoły oraz Centralny Urząd Szkolenia Zawodowego w porozumieniu z Ministrem Państwowych Gospodarstw Rolnych; ponadto
- 5) Minister Rolnictwa i Prezes Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego wprowadzą dwutygodniową praktykę w państwowych gospodarstwach rolnych w okresie zbioru okopowych dla uczniów klas II i III techników rolniczych oraz uczniów klas II szkół mechanizatorów rolnictwa w zasadniczych szkołach zawodowych.

§ 7. 1. Werbunek, o którym mowa w § 6 pkt 1, zorganizują i przeprowadzą Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej oraz prezydium rad narodowych przy współudziale werbowników państwowych gospodarstw rolnych.

2. Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Państwowych Gospodarstw Rolnych wydadzą szczegółowe przepisy w zakresie kontrolowania przez prezydium rad narodowych stanu przygotowania państwowych gospodarstw rolnych do przyjęcia zwerbowanych robotników oraz trybu ich kierowania do państwowych gospodarstw rolnych.

§ 8. Werbunek robotników dla państwowych gospodarstw rolnych powinien być prowadzony na podstawie planu, opracowanego zgodnie z zasadami określonymi

uchwałą nr 679 Prezydium Rządu z dnia 29 września 1951 r. w sprawie werbunku niewykwalifikowanej siły roboczej (Monitor Polski z 1951 r. Nr A-88, poz. 1214 i z 1953 r. Nr A-36, poz. 457).

§ 9. 1. Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych przekształci istniejące obecnie w zespołach państwowych gospodarstw rolnych stanowiska instruktorów personalno-szkoleniowych na stanowiska inspektorów do spraw zatrudnienia i spraw bytowych.

2. Zadaniem inspektorów do spraw zatrudnienia i spraw bytowych będzie stała opieka nad stanem i funkcjonowaniem hoteli robotniczych i innych urządzeń socjalnych w poszczególnych gospodarstwach oraz planowanie werbunku robotników, pomoc w organizacji tego werbunku, załatwianie wszystkich spraw związanych z warunkami bytowymi robotników.

§ 10. Ustala się następujące zasady pracy i organizowania pomocy społecznej pracowników uspołecznionych zakładów pracy:

- 1) pomoc ta może być organizowana spośród pracowników następujących kategorii:
 - a) pracownicy administracji centralnej i terenowej,
 - b) pracownicy administracyjno-biurowi przedsiębiorstw uspołecznionych,
 - c) pracownicy obsługi w przedsiębiorstwach uspołecznionych;
- 2) okres zwolnienia uczestników ekip pomocy społecznej nie powinien przekraczać:
 - a) w kampanii żniwno-omłotowej — 14 dni,
 - b) w okresie zbioru okopowych — 21 dni;
- 3) liczba pracowników uspołecznionych zakładów pracy, biorących jednorazowo udział w pomocy społecznej, nie może przekraczać 10% zatrudnionych w danej grupie;
- 4) pracownikom, którzy wezmą udział w pomocy społecznej, przysługuje normalne wynagrodzenie za ten okres w miejscu stałego zatrudnienia;
- 5) ponadto za prace wykonane w ramach pomocy społecznej pracownicy ci otrzymują wynagrodzenie w zależności od wykonanej pracy w państwowym gospodarstwie rolnym, zgodnie z uchwałą nr 1027 Prezydium Rządu z dnia 30 grudnia 1953 r. w sprawie poprawy organizacji pracy i warunków wynagradzania za pracę w państwowych gospodarstwach rolnych, bez premii 15% przysługującej robotnikom sezonowym;
- 6) okres zwolnienia do prac w ramach pomocy społecznej nie może być pracownikom zaliczony w porzet przysługującego im urlopu wypoczynkowego.

§ 11. Kierownicy uspołecznionych zakładów zobowiązani są do zwolnienia od pracy pracowników biorących udział w pomocy społecznej po uzgodnieniu listy kandydatów z zakładową organizacją związkową w terminach określonych przez wojewódzką radę związków zawodowych.

§ 12. Ustala się następujące zasady pracy studenckich ekip pomocy społecznej:

- 1) studenci biorą udział w pracy w państwowych gospodarstwach rolnych podczas żniw i zbiorów okopowych;
- 2) rekrutacja do studenckich ekip pomocy społecznej powinna być dokonywana na podstawie umów o pracę zawieranych z państwowymi gospodarstwami rolnymi;
- 3) Minister Szkolnictwa Wyższego ustali wytyczne rekrutacyjne i okaże pomoc Zrzeszeniu Studentów Polskich w organizowaniu ekip pomocy społecznej na

okres kampanii żniwno-omłotowej i zbioru okopowych.

§ 13. 1. Okres pracy uczniów szkół średnich i zasadniczych szkół zawodowych w ramach pomocy społecznej powinien trwać w kampanii żniwno-omłotowej nie mniej niż 14 dni.

2. Okres pracy studentów powinien trwać:

- 1) w kampanii żniwno-omłotowej nie mniej niż 14 dni,
- 2) w kampanii zbioru okopowych nie dłużej niż 14 dni.

§ 14. Za pracę wykonaną w państwowym gospodarstwie rolnym studenci i uczniowie szkół średnich oraz zasadniczych szkół zawodowych otrzymywać będą wynagrodzenie zgodnie z uchwałą nr 1027 Prezydium Rządu z dnia 30 grudnia 1953 r. w sprawie poprawy organizacji pracy i warunków wynagradzania za pracę w państwowych gospodarstwach rolnych, według stawek przysługujących robotnikom sezonowym wraz z 15% premią.

§ 15. 1. Ministrowie nadzorujący szkoły oraz Prezes Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego zapewnią młodzieży biorącej udział w akcji pomocy społecznej opiekę, przydzielając do każdej grupy młodzieży pracującej w gospodarstwie jednego opiekuna (nauczyciela).

2. Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych w porozumieniu z Ministrem Oświaty i Prezesem Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego ureguluje zasady wynagradzania nauczycieli-opiekunów delegowanych do pracy w ekipach pomocy społecznej.

§ 16. 1. Dojazd uczestników ekip pomocy społecznej do miejsca pracy i z powrotem odbywa się za pomocą państwowych środków lokomocji i opłacany jest przez Ministerstwo Państwowych Gospodarstw Rolnych.

2. Minister Pracy i Opieki Społecznej ustali w porozumieniu z Ministrem Państwowych Gospodarstw Rolnych, Ministrem Oświaty, Prezesem Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego, Centralną Radą Związków Zawodowych i Radą Naczelną Zrzeszenia Studentów Polskich szczegółowe przepisy w zakresie wydawania kredytowanych biletów kolejowych dla osób określonych w ust. 1.

§ 17. Dla osób, o których mowa w § 6, Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych zapewni:

- 1) przygotowanie pomieszczeń wyposażonych w niezbędny do zamieszkania sprzęt;

- 2) całkowite wyżywienie na zasadach odpłatności;
- 3) w miarę potrzeby odzież roboczą.

§ 18. 1. Rozmiary pomocy społecznej, o której mowa w § 6, ustala Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Państwowych Gospodarstw Rolnych.

2. Termin ustalenia rozmiarów pomocy społecznej w odniesieniu do młodzieży szkół średnich i zasadniczych szkół zawodowych nie powinien przekraczać 30 kwietnia.

§ 19. Minister Zdrowia zorganizuje odpowiednią opiekę lekarską dla osób biorących udział w akcji pomocy społecznej. W szczególności Minister Zdrowia zarządzi zbadanie młodzieży biorącej udział w akcji pomocy społecznej celem ustalenia przydatności do pracy fizycznej.

§ 20. 1. W celu usprawnienia organizacji pomocy społecznej przydzielane będą w zasadzie poszczególnym wojewódzkim radom związków zawodowych, wyższym uzelniom oraz dyrekcjom okręgowym szkolenia zawodowego stałe tereny pracy.

2. Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych ustali z Centralną Radą Związków Zawodowych, Prezesem Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego i Zrzeszeniem Studentów Polskich tryb wprowadzania w życie przepisu ust. 1.

§ 21. Ministerstwo Państwowych Gospodarstw Rolnych zaopatrzy ministerstwa organizujące pomoc społeczną oraz Centralny Urząd Szkolenia Zawodowego w odpowiedni materiał propagandowy.

§ 22. Wykonanie uchwały porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Ministrowi Państwowych Gospodarstw Rolnych, Ministrowi Rolnictwa, Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, Prezesowi Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego oraz innym zainteresowanym ministrom.

§ 23. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 19 marca 1955 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz